Lieta Nr. 1A68035017
Nr. 1A-0074-18/19
ECLI:LV:RPPT:2018:0503.1A68035017.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018. gada 3. maijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnese S.Groza,
rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar /pers. A/ sūdzību par Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka /datums/lēmumu Nr. /lēmuma numurs/.

Aprakstošā daļa

/datums/sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums Nr. /protokola-lēmuma numurs/ par Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 279 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – Ceļu satiksmes noteikumi) 114. punkta prasību neievērošanu, pārkāpumu kvalificējot atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{10}$ panta devītajai daļai, uzliekot naudas sodu 30 EUR apmērā.

Šo lēmumu /pers. A/ (turpmāk arī – Sūdzības iesniedzējs) pārsūdzēja un ar Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka (turpmāk arī – Iestādes) /datums/lēmumu Nr. /lēmuma numurs/ (turpmāk – Lēmums) tas atstāts negrozīts.

Lēmumā norādīts, ka lietā konstatēts, ka /datums/plkst. 22.54 pie nama /adrese/ transportlīdzeklis /TL marka/ ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ (turpmāk – Transportlīdzeklis) novietots stāvēšanai ārpus ceļa, ārpus ceļa paplašinājuma, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasības, par ko sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{10}$ panta devītajai daļai, uzliekot naudas sodu 30 EUR apmērā.

Saskaņa ar Ceļu satiksmes likuma 1. panta pirmās daļas 3. punktu ceļš ir jebkura satiksmei izbūvēta teritorija (autoceļš, iela, prospekts, šķērsiela un tamlīdzīgas teritorijas visā platumā, ieskaitot brauktuvi, ietves, nomales, sadalošās joslas un saliņas).

No minētās definīcijas secināms, ka ceļa nomale ir ceļa sastāvdaļa, kas izbūvēta ceļu satiksmei. Konkrētajā gadījumā administratīvā pārkāpuma protokolā norādītajā vietā brauktuvei nav speciāli izbūvētas nomales. Transportlīdzeklis ar četriem riteņiem ir novietots stāvēšanai ārpus ceļa.

No lietā esošajiem pierādījumiem, proti, notikuma vietas fotoattēliem, situācijas shēmas, policijas darbinieces dienesta ziņojuma konstatējams, ka Transportlīdzeklis ir novietots stāvēšanai ārpus ceļa vietā, kas nav uzskatāma ne par ceļa nomali, ne arī par brauktuves paplašinājumu.

Ceļu satiksmes likuma 2. panta 1. punkts noteic, ka šā likuma mērķis ir noteikt ceļu satiksmes norises un ceļu satiksmes drošības organizatoriskos un tiesiskos pamatus Latvijā, lai aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām piederošo mantu.

No minētā izriet, ka attiecības ceļu satiksmē ir publisko tiesību regulācijas priekšmets, līdz ar to šajās tiesiskajās attiecībā pretstatā privāto tiesību principam – atļauts viss, kas nav aizliegts, piemērojams publisko tiesību princips – atļauts vien tas, kas noteikts tiesību normās.

Ceļu satiksmes likuma 38. panta pirmā daļa noteic, ka satiksmi uz ceļiem organizē ar ceļa zīmēm, ceļa apzīmējumiem, luksoforiem, transporta un gājēju plūsmas nožogojumiem un citiem tehniskajiem līdzekļiem, kas atbilst Latvijā obligāto standartu un citu normatīvu prasībām.

Ceļa zīmes ir īpaša veida administratīvie akti, kas ietver vispārēju rīkojumu, proti, ceļa zīmes regulē nenoteikta skaita satiksmes dalībnieku rīcību nenoteikta skaita gadījumos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, konstatējams, ka transportlīdzekļu novietošana stāvēšanai Lēmumā norādītajā vietā nav regulēta ar ceļa zīmi vai ceļa apzīmējumu, kas atļautu novietot stāvēšanai Transportlīdzekli ārpus ceļu satiksmes noteikumu 114. punktā noteiktajām prasībām, proti, šajā vietā nav izvietota 537. ceļa zīme „Stāvvieta" vai kāda cita ceļa zīme.

Tiesu praksē līdzīgos gadījumos ir atzīts, ka situācijā, kad vadītājs nolēmis novietot transportlīdzekli stāvēšanai konkrētā vietā, vadītājam vispirms ir jāpārliecinās par ceļu satiksmes režīmu konkrētajā vietā. Jebkuram transportlīdzekļa vadītājam novietojot stāvēšanai savu transportlīdzekli, neatkarīgi no savas rīcības motīviem, ir pienākums pārliecināties par transportlīdzekļu stāvēšanas režīmu konkrētajā ceļa posmā.

Līdz ar to lietā nav konstatējami apstākļi, kas izslēgtu administratīvo atbildību.

Administratīvais sods ir uzlikts, ievērojot soda mērķi un soda sankcijā noteikto naudas soda apmēru.

Par minēto Lēmumu/pers. A/ iesniedza sūdzību un lūdz atcelt šo Lēmumu.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka Lēmumā nav skaidri norādīts, kāds pārkāpums ir izdarīts. Lēmumā ir norādīts normatīvo aktu atreferējums, neizskaidrojot, kā minētās tiesību normas ir attiecas uz konkrēto gadījumu. Lēmumā nav skaidri norādīts, kādu iemeslu dēļ ir aizliegts novietot Transportlīdzekli asfaltētā stāvlaukumā, kas atrodas notikuma vietā. Iestāde ir nepareizi piemērojusi Ceļu satiksmes noteikumu 114. punktu, jo Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkts noteic, ka transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšana atļauta ceļa labajā pusē iespējami vairāk pa labi uz nomales, bet, ja tās nav, tad brauktuves malā vietās, kur ir iespējams piebraukt, nepārkāpjot šo noteikumu prasības. Sūdzībai tiek pievienots notikuma vietas fotoattēls, kas pierāda, ka Transportlīdzeklis ir ievietots vietā, kur iespējams piebraukt. Minētajā fotoattēlā redzams, ka minēta teritorija tiek izmantota kā piebrauktuve, bet uz doto brīdi tur ir strupceļš. Kā arī šis brauktuves gabals ir asfaltēts, līdz ar to transportlīdzekļi var brīvi piebraukt un izbraukt. Iestāde nav iesniegusi nevienu pierādījumu vai dokumentu, ka minētais stāvvietas laukums nav reģistrēts kā brauktuve un tur aizliegts novietot transportlīdzekļus. Lēmumā nav norādīts, kādas tieši Ceļu satiksmes noteikumu prasības ir pārkāptas. Transportlīdzeklis ir ievietots asfaltētā laukumā, kur iespējams piebraukt, aizlieguma zīmes laukumā nav, līdz ar to atzīstams, ka minētais laukums ir ceļa mala. Turklāt norādāms, ka visi minētajā vietā esošās mājas iedzīvotāji novieto savus transportlīdzekļus asfaltētā stāvlaukumā, jo nav ceļu zīmes, kas to aizliedz un nav citu publiski pieejamu dokumentu, kas pierāda, ka minētais stāvlaukums nav attiecināms ceļam.

Atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumiem 1. panta pirmās daļas 3. punktam ceļš ir jebkura satiksmei uzbūvēta teritorija (autoceļš, iela, prospekts, šķērsiela, un tamlīdzīgas teritorijas visa platumā, ieskaitot brauktuvi, ietves, nomales, sadalošās josla un saliņas).

Nav saprotams, kādu iemeslu dēļ minētā teritorija netiek atzīsta ne par ceļa nomaļi, ne par brauktuves mali, jo no fotoattēla var secināt, ka minēto ceļu izmanto kā piebrauktuvi.

Līdz ar to Sūdzības iesniedzējs lūdz objektīvi izvērtēt izdruku no www.kadastrs.lv. Minētajā izdruka ir skaidri atspoguļots stāvvietas laukums, kuru iedzīvotāji izmanto. Šajā stāvlaukumā iespējams iebraukt, braucot gar māju /adrese/.

Ņemot vērā šos apstākļus un argumentus, Sūdzības iesniedzējs lūdz atcelt Lēmumu.

Lietā saņemti iestādes pārstāvja paskaidrojumi, kuros uzturēti Lēmumā norādītie apstākļi un argumentācija, papildus norādot, ka ar lietā gūtajiem pierādījumiem, proti, notikuma vietas fotoattēliem, policijas darbinieces sagatavoto notikuma vietas shēmu un administratīvā pārkāpuma protokolu ir skaidri un viennozīmīgi pierādīts, ka administratīvā pārkāpuma protokolā norādītajā laikā un vietā Transportlīdzeklis tika novietots stāvēšanai ārpus ceļa, ārpus ceļa paplašinājuma.

Tiesiskas attiecības ceļu satiksme regulē Ceļu satiksmes likums, kura 1. pants noteic, ka šī likuma mērķis ir noteikt ceļu satiksmes organizatoriskos un tiesiskos pamatus Latvijā, lai aizsargātu cilvēka dzīvību un veselību, vidi, kā arī fiziskām un juridiskām personām piederošo mantu.

Savukārt Kurzemes apgabaltiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas spriedumam, ka normatīvajos aktos *expressis verbis* nav ierakstīts, ka transportlīdzekli nedrīkst novietot apstādījumos vai citās vietās, nenozīmē, ka transportlīdzeklis drīkstētu stāvēt jebkur, kur tas netraucētu gājēju pārvietošanos vai transportlīdzekļu braukšanu.

No minētā izriet, ka attiecības ceļu satiksmē ir publisko tiesību regulācijas priekšmets, kurās piemērojams publisko tiesību princips – atļauts tikai tas, kas noteikts tiesību normās, nevis privāto tiesību princips – atļauts viss, kas nav aizliegts.

Transportlīdzekļu novietošana stāvēšanai administratīvā pārkāpuma protokolā norādītajā vietā nav izvietota 537. ceļa zīme „Stāvvieta" vai cita ceļa zīme. Transportlīdzekļa vadītājs, neskatoties uz faktu, ka administratīvā pārkāpuma vietā esošais laukums ir ar asfalta segumu, nevar novietot Transportlīdzekli vietās, kur tas nav atļauts vai kur tas būtu piemērots atbilstoši vadītāja ieskatiem.

Tāpat nav pamatots Sūdzības iesniedzēja arguments, ka visi nama iedzīvotāji novieto transportlīdzekļus stāvēšanai asfaltētajā laukumā, jo administratīvā pārkāpuma konstatēšanas vietā nav ceļa zīmes, kas to aizliegtu.

Šāds arguments nedod Sūdzības iesniedzējam tiesības paļauties, ka administratīvā atbildība par pieļauto pārkāpumu nekad neiestāsies. Visiem transportlīdzekļa vadītājam tiek izvirzīta obligāta prasība novietot transportlīdzekli stāvēšanai, ievērojot Ceļu satiksmes noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus.

Sūdzības iesniedzējs lūdz tiesu objektīvi izvērtēt izdruku no www.kadastrs.lv, kas ir pievienota sūdzībai un tajā skaidri redzams stāvvietas laukums.

Izvērtējot lietā esošo izdruku, secināms, ka no šīs izdrukas nav iespējams objektīvi konstatēt 529. ceļa zīmes „Stāvvietu zona" vai 537. ceļa zīmes „Stāvvieta" darbības zonu, kā to norāda Sūdzības iesniedzējs.

Līdz ar to Lēmums ir atstājams negrozīts, bet sūdzība ir noraidāma.

Lietā atrodas sekojoši dokumenti: administratīvā pārkāpuma protokols, notikuma vietas fotoattēli, dienesta ziņojums, shēma, izdrukas no publiski pieejamas internetvietnes, tostarp www.kadastrs.lv, izdrukas no reģistriem, informatīvie materiāli (paziņojumi).

Motīvu daļa

Tiesa, izvērtējusi lietas materiālus, secina, ka sūdzība ir noraidāma.

Administratīvā pārkāpuma protokolā-lēmumā Nr. /protokola-lēmuma numurs/ norādīts, ka /datums/plkst. 22.54 pretim namam /adrese/, Transportlīdzeklis tika novietots stāvēšanai publiskajos apstādījumos, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasības, par ko paredzēta atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{10}$ panta devītajā daļā un uzlikts naudas sods 30 EUR apmērā.

Ar Iestādes /datums/lēmumu Nr. /lēmuma numurs/ šis lēmums atstāts negrozīts.

Tiesa atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $289.^{1\ 3}$ panta trešajai daļai pievienojas Lēmumā norādītajiem apstākļiem par pārkāpuma konstatēšanu.

Iestāde, pieņemot Lēmumu, ir izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus un Lēmumā norādījusi pārkāpuma faktiskos apstākļus un argumentus (motivāciju), kas to pamato. Iestāde ir izvērtējusi pierādījumus atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243. un 244. panta prasībām. Lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami, pieļaujami un ticami pierādījumi, kas kopumā pierāda Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{10}$ panta devītajā daļā paredzēta pārkāpuma esamību.

Minētā kodeksa $149.^{10}$ panta devītajā daļā paredzēta administratīvā atbildība par šajā kodeksā neminētu apstāšanās vai stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu.

Tādējādi, lai konstatētu minētā pārkāpuma esību, nepieciešams konstatēt, ka Transportlīdzeklis ir novietots stāvēšanai vietā, kur tas nav atļauts. Minētā pārkāpuma sastāvu veido transportlīdzekļu novietošanas stāvēšanai prasību neievērošana, tostarp Ceļu satiksmes noteikumu 114. punktā noteikto prasību neievērošana, proti, ka transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšana atļauta ceļa labajā pusē iespējami vairāk pa labi uz nomales, bet, ja tās nav, – brauktuves malā vietās, kur ir iespējams piebraukt, nepārkāpjot šo noteikumu prasības. Ja brauktuves malā ir izveidoti šim nolūkam paredzēti paplašinājumi, transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšana atļauta šajos paplašinājumos.

Ar lietā gūtajiem pierādījumiem, proti, notikuma vietas fotoattēliem, policijas darbinieces dienesta ziņojumu un tam pievienoto notikuma vietas shēmu, kā arī administratīvā pārkāpuma protokolu, kas ir vērtējams kā ticams un pieļaujams pierādījums atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243. panta ceturtajai daļai, ir pierādīts, ka Transportlīdzeklis tika novietots stāvēšanai, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasības – Transportlīdzeklis pilnībā, ar visiem četriem riteņiem ir novietots stāvēšanai ārpus ceļa vietā, kas nav uzskatāma ne par ceļa nomali, ne arī par brauktuves paplašinājumu. Administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietā nav izvietotas ceļa zīmes, kas norādītu, ka attiecīgajā vietā ir stāvvieta.

Konkrētajā gadījumā ir konstatēts Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasību neievērošana, kas administratīvā pārkāpuma protokolā ir norādīta kā pārkāptā tiesību norma, kā to noteic Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 248. pants un 274. panta pirmā daļa, tostarp 9. punktā noteiktais – lēmumā norāda normatīvo aktu, kas paredz atbildību par attiecīgo administratīvo pārkāpumu.

Administratīvā pārkāpuma protokolā-lēmumā ir norādīts, ka Transportlīdzeklis ir novietots stāvēšanai, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasības, kas atbilst pārkāpuma kvalifikācijai atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{10}$ panta devītajai daļai.

Tiesas ieskatā protokolā ietvertajai papildus norādei, ka Transportlīdzeklis novietots stāvēšanai apstādījumos, nav izšķirošas nozīmes konkrēta pārkāpuma konstatēšanai, jo protokolā norādītā pārkāptā tiesību norma (Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkts) norāda, ka pārkāpums ir pamatoti kvalificēts atbilstoši minētā kodeksa $149.^{10}$ panta devītajai daļai, par ko arī ir uzlikts administratīvais sods.

Atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 2. panta 1. punktā noteiktajam, šī likuma mērķis ir noteikt ceļu satiksmes norisi un ceļu satiksmes drošības organizatoriskos un tiesiskos pamatus Latvijā, lai aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī fiziskām un juridiskām personām piederošu mantu. Savukārt Ceļu satiksmes noteikumu 4. punktā noteikts, ka ceļu satiksmes dalībniekam jāizpilda šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas

nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus [..], tajā skaitā jāievēro ceļa zīmes un ceļa apzīmējumu prasības.

Sūdzības iesniedzējam kā Transportlīdzekļa vadītājam vajadzēja zināt un viņš varēja zināt, ka, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu prasības, iestāsies likumā noteiktās sekas, proti, tiks fiksēts pārkāpums.

Tiesas ieskatā problēma transportlīdzekļu novietošanai pie daudzdzīvokļu mājas ir pamats risināt jautājumu par autostāvvietu ierīkošanu vai ceļu satiksmes savādāku organizēšanu pagalmā (lūdzot to izvērtēt attiecīgām institūcijām), bet pats par sevi nevar būt par pamatu normatīvajos aktos noteikto prasību neievērošanai.

Attiecībā par Sūdzības iesniedzēja norādi, ka arī citi transportlīdzekļi bija novietoti stāvēšanai administratīvā pārkāpuma protokolā norādītajā vietā, norādāms, ka personai nevar pastāvēt un nepastāv tiesiska paļāvība attiecībā uz tādu situāciju (gadījumu), kad tiek pārkāptas normatīvo aktu prasības.

Paļāvības princips nav absolūts, un tas vien, ka Sūdzības iesniedzējs redzēja citas stāvēšanai novietotas automašīnas, nenozīmē automātisku tiesiskas paļāvības aizsardzību. Personas paļāvība ir šīs personas subjektīvā attieksme pret konkrētu darbību vai notikumu. Persona nevar atsaukties uz šādiem principiem, lai attaisnotu savu rīcību *(skat. Augstākās tiesas 2007. gada 8. oktobra spriedumu lietā Nr. SKA-400/2007).*

Likuma (normatīvo aktu) ievērošanas princips ietver prasības ievērot normatīvajos aktos noteikto kārtību. Lai normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam pakļauta darbība (transportlīdzekļu stāvēšanas noteikumi) atbilstu likuma (normatīvo aktu) ievērošanas principam un būtu tiesiska, ir jāievēro šo noteikumu prasības un to priekšraksti. Tikai tādos gadījumos, ja ir izpildītas normatīvo aktu prasības, pastāv personas tiesiska paļāvība un ar to saistīti aizsardzības instrumenti, kas konkrētajā gadījumā nav konstatējams, jo ir pārkāptas Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasības.

Izvērtējot sūdzībai pievienoto izdruku no internetvietnes www.kadastrs.lv, secināms, ka no šīs izdrukas nav iespējams objektīvi konstatēt 529. ceļa zīmes „Stāvvietu zona" vai 537. ceļa zīmes „Stāvvieta" darbības zonu, kā to norāda Sūdzības iesniedzējs.

Turklāt, izvērtējot notikuma vietas fotoattēlus, policijas darbinieces dienesta ziņojumu un tam pievienoto notikuma vietas shēmu, secināms, ka vieta, kur tika novietots stāvēšanai Transportlīdzeklis nav uzskatāma ne par ceļa nomali, ne arī par brauktuves paplašinājumu, šai vietai nevar piebraukt, jo tā ir norobežota ar brauktuves apmali (bortakmeni) un tai nav turpinājuma, proti, tai nevar brīvi piebraukt.

Izvērtējot lietā iegūtās ziņas kopumā, secināms, ka Lēmums ir pamatots un nav konstatējami pamatoti apstākļi tā atcelšanai.

Par lietā konstatēto pārkāpumu ir paredzēts konkrēts soda veids un apmērs – naudas sods 30 EUR apmērā.

Administratīvais sods ietver sevī leģitīmus mērķus tā piemērošanā, proti, mērķi, kas tieši vērsts uz pārkāpēju – ieaudzināt apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību, kā arī mērķi aizsargāt valsts un sabiedrības intereses, personiskās tiesības un brīvības, kā arī nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus (sk. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 1. un 22. pantu).

No lietas materiāliem izriet, ka pārkāpums ir saistīts ar transportlīdzekļa stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu, neievērojot Ceļu satiksmes noteikumu 114. punkta prasības.

Izvērtējot pārkāpuma raksturu un tā izdarīšanas apstākļus, pārkāpuma vietu, secināms, ka administratīvais sods ir uzlikts pamatoti un tas atbilst soda mērķim, proti, pilda gan sodošu funkciju, gan preventīvu funkciju, lai turpmāk netiktu pieļauti šādi pārkāpumi. Konkrētajā gadījumā nav piemērojams Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. panta regulējums. Lietā nav konstatējami no Sūdzības iesniedzēja gribas neatkarīgi vai kādi citi īpaši (izņēmuma) apstākļi, kas būtu lieguši izpildīt normatīvo aktu prasības.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12] panta otrās daļas 1.punktu, 289.[13]pantu, tiesa

nosprieda

Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka /datums/lēmumu Nr. /lēmuma numurs/ (/datums/administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums Nr. /protokola-lēmuma numurs/) atstāt negrozītu, bet /pers. A/ sūdzību noraidīt.

Spriedums pieejams 2018. gada 3. maijā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 (desmit) darba dienu laikā no pilna nolēmuma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese S.Groza